

Actueel

Symposium en brochure over mantelzorg

'Zorg voor de naaste is een beeld van God'

Om lokale kerken beter toe te rusten om mantelzorgers te ondersteunen, heeft de Raad van Kerken in Nederland een brochure uitgegeven. Daarnaast organiseert de Raad een symposium over dit thema. Rob den Boer sprak met Dirk Gudde, theoloog en dagvoorzitter.

Waarom hebben de kerken een belangrijke taak bij het ondersteunen van mantelzorgers?

"Omdat het aantal mantelzorgers sterk groeit. Er zijn al ruim 3,5 miljoen mensen die (vaak intensief en vrijwel onbetaald) mantelzorg aan iemand verlenen. De kerk staat dicht bij de mensen en herbergt relatief veel mantelzorgers in haar gelederen. Verder heeft de kerk naast een goed oog, ook woorden voor zorg voor de naaste en is daarom heel geschikt om te ondersteunen."

Waar bestaat die steun concreet uit?

"In de brochure die wij over mantelzorg hebben uitgebracht, omschrijven wij zeven 'daden'. Gemeenten kunnen bijvoorbeeld aandacht aan mantelzorgers schenken in de liturgie. Vrijwilligers uit de kerken kunnen af en toe de mantelzorg van iemand overnemen, zodat die eens een dag vrij heeft, de zogeheten respijtzorg. Heel praktisch kan het gaan om hulp bij de boekhouding, kleine reparaties in en om het huis of boodschappen doen."

Vult de kerk op deze manier niet het gat dat de terugtrekkende overheid achterlaat?

"Daar zitten twee kanten aan. Het kabinet heeft gezegd: mantelzorg is de basis van ons zorgsysteem. Dat komt voort uit de kleinere rol

die de overheid wil spelen. Anderzijds begint zorg voor de ander bij naastenliefde. In die zin is vrijwillige zorg er van oudsher geweest en zal er ook altijd blijven. Het is ook mooi dat er erkenning voor is gekomen en dat er regelingen voor zijn ingevoerd, al zijn die nog wel beperkt."

Hoe worden noden gesignaleerd die minder zichtbaar zijn?

"Deze noden bevinden zich vaak achter de voordeur of op andere plekken waar professionele zorg niet altijd komt. Kerkelijke gemeenschappen hebben een fijnmazig netwerk, waar mensen elkaar persoonlijk kennen, dus die kunnen zulke behoeften eerder signaleren. Daar komt bij dat mensen die mantelzorg verlenen niet gauw zullen klagen of zelf hulp vragen, omdat ze het uit liefde doen. Ook daar moeten we als kerkelijke gemeenschappen oog voor hebben."

Door de secularisatie neemt het aantal kerken zienderogen af en daarmee ook de fijnmazigheid.

"Zeker, daarom is het ook belangrijk kerken goed toe te rusten voor het ondersteunen van mantelzorgers. Zij moeten beseffen dat ze er werk van dienen te maken, het komt niet vanzelf. Het is bijvoorbeeld goed er een werkgroep voor op te richten."

Welke expertise en tradities hebben

Het verzorgen van je echtgenoot, die Alzheimer heeft, kan een zware belasting zijn. Foto ANP Lex van Lieshout

wat is de beste oplossing? Dat kan doorverwijzen zijn of zelf hulp bieden."

De overheid wil geloof steeds meer achter de voordeur terugdringen, terwijl diezelfde overheid wel steeds vaker een beroep doet op de kerken.

"Het is vooral belangrijk dat kerken laten zien dat kerk en geloof zichtbaar moeten zijn in de samenleving. Dat is de plaats waar dingen zich tussen mensen afspelen. Daar kun je als christen laten zien dat je handelen voortkomt uit je geloof. Er is ook zeker waardering voor wat de kerken doen. De beste manier om tegen de roep om de kerk en het geloof terug te dringen in te gaan, is te laten zien dat niemand zich er door bedreigd hoeft te voelen."

Is dit project een kans om gelovigen weer aan de kerk te binden of bittere noodzaak?

"Wij willen kerkelijke gemeenschappen inspireren datgene te doen waar wij in geloven, want zorg voor de naaste is vanzelfsprekend voor christenen. Ons doel is niet mensen de kerk in te krijgen. Als kerken willen wij juist steun bieden aan diegenen die het nodig hebben, zodat er geen mensen tussen wal en schip vallen."

Rob den Boer

kerken met zorg verlenen?

"Ondersteuning aan mantelzorgers moet niet alleen in praktische zin tot uitdrukking komen, maar ook met woorden en rituelen. In de Bijbel kom je het begrip zorg vaak tegen, in feite is het een beeld van God. Als gelovigen zijn wij geroepen om 'als God te zijn'."

Zo kun je mantelzorgers laten zien dat wat zij doen in het licht van het evangelie staat."

Ook niet-christenen hebben zorg voor de naaste in zich. Wat maakt een christen daarin anders?

"Christenen verlenen zorg aan naasten vanuit een religieus perspectief waar zij kracht en hoop uit halen. Dat delen zij ook met elkaar. Op deze wijze kunnen zij dat verantwoordelijke en moeilijke werk volhouden. Het streven is om goed te doen, niet om exclusief te zijn. Een van de sprekers op het symposium, Cornel Vader, is directeur van de Stichting Welzijn en Gezondheidszorg van het Leger des Heils, dat hulp verleent aan iedereen die dat nodig heeft."

Wat is prioriteit, zelf helpen of mensen naar de juiste instanties doorverwijzen?

"Daar maak ik geen onderscheid tussen. Doorverwijzen is ook een vorm van hulp en daarom wijzen wij kerken op alle regelingen die er zijn. De kernvraag moet zijn:

Symposium

HetsymposiumMantelzorg van de Raad van Kerken in Nederland wordt gehouden op 24 juni in de Gertrudiskapel in Utrecht. Er zijn nog enkele plaatsen vrij. Informatie: www.raadvankerken.nl/activiteit/215/symposium_mantelzorg. Aanmelden via rvk@raadvankerken.nl. De brochure 'Gij hebt mij bekleed met een mantel van trouw' is voor 6 euro te bestellen via rvk@raadvankerken.nl.